

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935 Vasárnap, 1935. február 24.
45. szám.

PRÉRI-TÜZEK

A délamerikai, napverte, földig kiszikkadt prairiken harapózik tova ilyen megdöbbentő gyorsasággal a prairi-tűz, mint a numerus claususok jelszavaival felbukkanó, különféle amlatok közéletünkben. Vannak napok, min senki sem sejtene, hogy veszély fenyeget: látóhatár tiszta és nyugodt, a lélek és a természet óhajtott összébékélésének harmóniáját véli feltalálni a nyugtalan szív és a nyugalmat sóvárgó élet. Aztán hirtelen, szinte másodpercek alatt lángbaborul a látóhatár s a romboló elem lángöve máris összébbszorul, hallással fenyegető pusztulásra. A sok száraz gyom, kiszikkadt préri füv új életet s létének új értelmét találja meg a romboló fellobbanásban, holott a pusztulás, mely fenyeget, nemcsak a prérit emészti fel, de feléget mindent, amit szenvedélyes rohanása közben utjában talál.

Mély árkokat, széles földhányásokat építenek a józanok a préri tűz útjába, hogy megfékezhesék. Száz és ezer munkás marok ragad ásót és kapát, hogy elválassa, elhatárolja a romboló elemtől a józan élet világát. Az emberi értelem megküzd a rátámadó elemmel: de hogyan küzd meg a lázzal, ami a ragálnál veszedelmesebben terjed és hogyan teszi ártalmatlanná az izgatás tüzesóvát, amelyet nem a házra, hanem a házak lakóinak lelkébe hajtanak...?

Mindenfajta numerus clausus jogfosztást jelent és — Bethlen György dr., az Országos Magyar Párt elnöke nevezte így. — az elvétel politikájának szolgálatában áll. El lehet venni a földet, a házat, a hivatalt és bizonyos, hogy azok, akiknek juttatják, fölcserélő szemmel hangos, őszinte üdvözléssel köszöntik ezt a politikát. A könnyen kapott föld azonban könnyen el is uszik, a könnyen nyert hivatal pedig még könnyebben kisziklik a kedvezményezett pártember széke alól. Az elvétel politikáját is csak addig lehet folytatni, amíg a készlet tart: amíg van miből elvenni. De mi lesz akkor, ha már minden elvehető kifogy? Kezdetben ezer és ezer új hivatali állás állt rendelkezésre minden kormány számára, hogy megtöltsék hűvel és nagyösszegű ösztöndíjakkal termelték az új középosztályt, hogy elfoglalhassa helyét a középiskolák, az egyetemek, a közhivatalok asztalainál, a mérnöki tervező-tábla, vagy az orvosi műtőasztal, vagy éppen az ügyvédi ikerlát mellett. Volt idő, komoly statisztikák adatai szerint, amikdön a mi országunk vezetett az állami ösztöndíjak összességére nagyságával egész Középeurópában. Mi lett az eredmény? Intellektuális munkanélküliség. A tanítók tizezrei, a tanárok, orvosok, ügyvédek ezrei kerülnek ki az egyetemekről és persze, nincs hely számukra, mert a katedrákat már nem győzték hasonló tempóban szaporítani, az átlagnál több ház nem akadt építeni való, több már az orvos is, mint a beteg és egyre kevesebb a pénzünk a pereskedésre. Ki a hibás itt, mind ezért? Vajon az, akinek még megy valahogy, tehát akinek még lehet veszíteni valója? Vagy

az, aki ezt a tultermelést anélkül teremtette meg, hogy a munkaalkalmak hasonló mértékű szaporításáról is gondoskodott volna...?

A kenyér-irigység megérthető motivuma mozgatja minden pályánkon a különböző numerusok jelszavainak tényleges hatóerejét és ez a be nem vallott rugó ragadja a tulzókat és türelmetleneket alkotmányosértésre, jogfosztási kísérletekre. Amíg mindenütt a világon a nyelvi nehézségeket vizsgák esetében csak enyhítő mentő-körülményként becsülik fel, addig nálunk ebből született meg a nyelvvizsga intézményesített elvételi politikája is. Nyelvvizsgára kívánják utasítani a kisebbségi ügyvédek a többségi kartársak; ugyanazok,

akik a legjobban tudják, hogy a kisebbségi ügyvéd mindennap annyi nyelvvizsgán vesz részt a jogi fórumok előtt, ahány tárgyalása van. A szóbeli eljárás megköveteli a kisebbségi ügyvédtől, hogy érvelni, fejtegetni, ha kell, azonnal ríposztolni tudjon az állam hivatalos nyelvén, mert egyébként elveszti a pert s ha elveszti, ki megy az ilyen peresztő ügyvédhez...? A nyelvvizsga eszköze itt nevetéssé válik és azok teszik magukat vele nevetéssé, akik ehhez a fegyverhez kívánnak nyulni a kisebbségi ügyvédtársadalommal szemben. Egyébként is, az állam érdeke egyenesen tiltja ezt a megindult irtó-hadjáratot, mert az adóalanyok szisztematikus kiirtását kívánja: az adóalanyét, aki akkor is éppolyan adóalany, mint a többi, ha történetesen kisebbséginek született...

A préritüzek veszedelmét józansággal fékezik, akik erre összefognak. A józan emberek szolidaritására, a józan lelkek becsületes összefogására van szükség. (J.)

A király kívánja a büntetőjog egységesítését

Pop Valér igazságügyminiszter beszéde az új büntetőjogról — A kormány gazdasági bizottságának ülése Tatarescu elnöklétével

Maniu Gyula hívei a nemzeti-parasztpártból való kilépésüket tervezik

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt Tatarescu miniszterelnök elnöklété alatt ülést tartott a pénzügyminisztériumban a kormány gazdasági bizottsága. Az ülésen részletesen megtárgyalták az új kereskedelmi egyezményeket és különösen az Angliával kötött szerződés körül alakult ki élénk tanácskozás.

Az összes kérdésekre vonatkozólag meg-
egyezés jött létre

és még csak a devizák kérdése maradt függőben. Az értekezleten részt vett Dumitrescu bankkormányzó is, aki előterjesztette azt a javaslatát, hogy a devizáknál állapítsák meg az árfolyam plafonját. Erre vonatkozólag még nem jött létre megegyezés.

A Kamara ma nem tartott ülést. A szenátusban Pop Valer igazságügyminiszter a büntetőjog egységesítéséről szóló törvényjavaslatról mondotta el beszédét. Leszögezte, hogy ez a törvény elsőrendű szükséglete az országnak, mert lehetetlen helyzetet teremtett az a körülmény, hogy minden ország-
részben más törvények alapján bíráskodtak. Ismerteteti az összes kísérleteket ezen a téren és főként Hamangiu volt igazságügyminiszter munkásságáról emlékezik meg, majd rámutatott arra, hogy a különféle törvénykezések miatti panaszok a királyig eljutottak, úgy, hogy

Öfelsége maga kívánta a sürgős egysé-
sítést.

Ez a javaslat — mondotta a miniszter, —

amelyből néhány hét múlva törvény lesz, valóra válik a királyi kívánságot. Ezt a javaslatot a ország összes pártjai és összes jogászai hozták létre s éppen ezért teljes bizalommal kell fogadni.

Negura földmivelésügyi alminiszter kijelentette, hogy a gabonaértékesítéssel kapcsolatosan

semmi esetre sem kerül sor a kenyérbé-
lyeg-rendszer bevezetésére.

Az alminiszter ezt a kijelentését a bánáti és erdélyi pékek küldöttsége előtt tette.

Itt említjük meg, hogy a királyi palotában tegnap az uralkodó elnöklésével koronatanács volt, amelyen résztvettek Miron Cristea patriarcha, Tatarescu miniszterelnök, Anghelescu tábornok, hadügyminiszter, dr. Anghelescu közoktatásügyi miniszter, Franasovici közlekedésügyi miniszter, Titeanu, Mitita Constantinescu alminiszterek, Mercurta Cesar államvasuti vezérigazgató és még többen. A tanácskozás megkezdése előtt a miniszterelnök rámutatott az uralkodó azon nagyfontosságú intézkedésére, amely a fiatal nemzedék testi és szellemi fejlődésére lesz behatással, a katonai kiképzés következtében, mert abban a nemzet fiatalosága 7—18 évig résztvesz.

A miniszterelnök engedélyt kért arra, hogy felajánlja az uralkodónak „Az ország őrzői” rend első osztályu jelvényét és egy albumot,

amely az országőrök aktivitásáról készült

A WALESI HERCEG csárdás mellett mulat Budapesten

Egy éjszaka készült művészi szobor az angol trónörökösről — Kedves epizód a Kakuk-vendéglőben — A walesi herceg vasárnap utazik el Budapestről

Budapestről jelentik: A walesi herceg a délelőttöt szállójában töltötte. Ez idő alatt is többen hoztak számára ajándékot a portáshoz. Egy iparossegéd elhozta a hercegnek Magyarország gyufából elkészített térképét, míg egy ovónő művésziesen himzett gyönyörű magyar selyemzászlót ajánlott fel ajándékképpen a herceg számára.

A londoni angol lapok bőséges leírásokban foglalkoznak a herceg budapesti tartózkodásával. A Times kiemeli, hogy az angol trónörökös rövid tartózkodása alatt teljesen meghódította a magyar közönséget. A lapok ismertetik a hercegnek a kormányzónál tett látogatását és az angol követségen adott teáját.

Az eddigi tervek szerint

a herceg vasárnap este 10 óra 40 perckor utazik el Budapestről München felé.

Délután a herceg megtekintette a magyar fővárosnak ama részeit, ahol eddig még nem járt. Látogatást a délután folyamán nem tett sehoh. A délután folyamán újabb ajándékok érkeztek számára. Az egyik érdekes ajándékot Lányi Dezső ismert szobrászművésztől kapta, aki bronzban megmintázta a trónörököst és a szobor magyar márványból készült talapzaton áll. A trónörökös nagy örömmel fogadta el ezt az ajándékot, nagyon tetszett neki a sikerült alkotás és felkiáltott, amikor jobban szemügyre vette: Érdekes munka, nagyszerű! Különösen akkor tetszett neki a szobor, amikor megtudta, hogy egyetlen éjszaka készült el. A másik ajándék Bokor György építész munkája, amely a parlament épületének kicsiny miniatűr mása, gipszből, üvegbura alatt. A lapok értesülése szerint annak hire terjedt el, hogy a herceg vasárnap kora délelőtt vidékre tesz kirándulást, valószínűleg Bábolnára utazik és onnan ellátogat Mezőkövesdre is. A tervek szerint délután visszajön Budapestre.

Mulatság egy budai kisvendéglőben

A walesi herceg egyébként az elmúlt éjjel is nagyszerűen szórakozott és magyaros mulatást rendezett. Éjjel fél 12-kor a Dunapalotá-

nagyon ügyes és ...

— Ne beszéljen annyit, kérem, maga is. Mi csoda dolog ez? Azonnal leléptetni.

— Ahogy a méltóságos vezérigazgató ur parancsolja.

Ezzel meghajtotta magát és elment az asztaltól, ahol a főnök tovább folytatta vacsoráját a vendégeivel.

— Kérem, üzletvezető ur — mondta a pincér, aki nem bírt tisztába jönni a helyzettel.

— Ne beszéljen annyit, kérem.

S ezzel valamit irt és átadta neki.

— Menjen az irodába, háromnapos fizetését fel veheti.

A pincér paffá lett. Láta, hogy itt nincs mit beszélni. Hirtelen önértet és düh fogta el.

— Már itt se vagyok — mondta s udvariasan meghajolt. — Kérem ...

Az üzletvezető biccentett és tovább ment, mert a fizető intett neki a hármaskorona tájáról. Az üzletvezető úgy sétált el, mint egy diplomata, akinek a világon semmi dolga ebben a helyiségben, csak finoman mosolyogni és könnyű léptekkel sétálni jobbra-balra, mint egy vendéglátó házigazda.

A pincér felvette a fizetését, a kabátját, táskáját, mindent magához vett s a kapuban a portásnak azt mondta:

— Nézze portás ur, nem elég, hogy valakinek negyvenezer pengős autója legyen: kell, hogy egy kis ... egy kis ...

A portás látta, hogy nem vendég, akinek joga van ilyen megjegyzéseket tenni, tehát morózusan végignézte az alkalmatlan pincért, aki a következő pillanatban már ki is lépett a kapun.

Ahogy kilépett, már városligeti sétáló lett belőle. Állástlan ember. Munkanélküli. Elővett egy cigarettát, rágyújtott és azt mondta:

— Felőlem lehet priváticim méltóságos és vezérigazgató. Nekem mégis csak főnök ur ... volt ... Slusz.

S keserűen fújt egy füstöt a Coloradó felé.

ből kíséretével együtt a budai Kakuk-vendéglőbe-ment, ahol valósággal együtt mulatott a szomszéd asztalnál ülő vendégekkel. Az angol trónörökös szomszédságában levő asztalnál egy régivágású idősebb magyar ur, vidéki birtokos, egymásután húzatta a cigánnyal a szívbusító magyar nótákat és együtt dudolt a zenével. A walesi herceget annyira megkapta a látvány, hogy két könyökére támaszkodva hallgatta a szebbnél-szebb dalokat és együtt énekelt a mulatozókkal. Minden egyes dal után lelkesen tapsolt. A vendéglő tulajdonosa egy

diszes kivitelű csikóbőr-kulacsot ajándékozott a hercegnek.

A kulacs a régibb évjáratú legfinomabb tokaji bort tartalmazta. A herceg igen örült az ajándéknak, amelyet a nyakába akasztott és a hóna alá szorított, amidőn a társaságával együtt a helyiséget elhagyta.

Taktus a csárdás ütemére

Érdekes epizódokat beszélnek a tegnapi esti Kakuk-vendéglőben történt mulatozásról, amelynek a herceg és kísérete tanúja volt. A vendéglőben Szinyey-Merse Félix, a híres sárosi gavallér mulatott magyaros kedéllyel és urimódon. A csárdás ütemeit Szinyey a kezével az asztalon kiütögette, amit a herceg figyelmesen nézett végig. Mosolyogva próbálta ő is ezt megcsinálni, de amikor nem sikerült, nevetve intett a mulató földbirtokos felé, hogy nem tudja és megelégedett azzal, hogy a lábát verdeste a taktusokra.

A walesi herceg ma délután négy órakor hagyta el a Dunapalota szállodát. Fönn löncsölt szobájában, majd kíséretével gyalog indult utnak. Így érkezett el egészen a Váci-uccáig és ott szállt autóba. Utközben egy Kodak-üzletbe tért be, majd egy illatszertárt keresett fel, ahonnan különböző finom parfümököt vá-

Watteau álnéven szerepelt Monacóban Valeanu Aurél, az aradi prefektúra sikkasztó hivatalnok

Apró szélhámosságok miatt került rendőrkézre a volt tisztviselő, akit Montecarlo és Monaco szállótulajdonosai jelentettek fel

Az aradi hatóságok — mint ismeretes — az igazságügyminisztérium útján kiadatási eljárást tettek folyamatba Valeanu Aurél, az aradi megyei prefektúra sikkasztó tisztviselője ellen, akit a monacói rendőrség tartóztalt le, ott elkövetett szélhámosságaiért. Valeanu jelenleg Monacóban várja a kiadatási eljárás befejezését, amikor Aradra hozzák és a bíróság előtt kell felelnie tetteiért. A most érkezett adatok érdekes részleteket árulnak el Valeanu Aurél montecarloi és monacói tevékenységéről, amely végül a rendőrség kezére juttatta. Mint kiderül, a volt hivatalnok

apróbb szélhámosságokat követett el, főként szállodatulajdonosok és szállodai portások kárára.

Érdekes részletet árulnak el az Aradra érkezett jelentések, amelyekből egy eddig még ismeretlen körülmény is kiderül: hogy

Valeanu Aurél álnéven használta a nagy fürdőhelyeken és csak a rendőrségen vallotta be tényleges nevét.

Az aradi hivatalnok ugyanis mindenütt Watteau néven operált és így jelentette be magát a különböző szállodákban.

Még az elmúlt év decemberében kezdte meg Montecarloban szélhámosságait. December 27-ikén Watteau néven, Montecarlo legegészségesebb hoteljében vett ki drága szobát, A portással közölte, hogy csomagjai másnap

Grippa

megelőzésére használjon Togat-t, 3 tablettáig naponta. — Teljes siker.

Grippa megbetegedés esetén gyorsan gyógyít a

Togal

Elismerten fájdalomcsillapító és bakteriumölő.

A Togal — szerencsés összetételénél fogva — mint kitűnő belső fertőtlenítő erősen lázcsökkentő hatású.

A betegség kiújulásától megóvja Ont a rendszeres Togal kezelés. — Kérdezze meg orvosát.

Gyógyszertárakban és Drogériákban. Lei 52.— és Lei 130.— A Togal-tabletta svájci készítmény.

sárolt. Utpának következő állomása a Vámház-körut egyik porcellán-üzlete volt, ahol magyaros motivumu porcellán-tárgyakat kért és meg is vett néhány darabot belőlük.

Különösen az ötletes magyar feliratu tárgyak nyerték meg tetszését és a jelmondatokat le is fordította magának.

érkeznek meg. Watteau-Valeanu a szálloda bárjában megérkezésének estéjén kisebb lumpolásokat rendezett — a számlát szállodai számlájához iratta. — az éjszaka folyamán száz frankos kölcsönt vett fel a portástól és másnap reggel eltűnt a szállodából. Még a dél-előtti órákban Montecarlo egy másik szállodájában próbált szerencsét, hasonló módszerrel. Az egyik hotelben ruhatári jegyet adott át a portásnak és utasítást adott neki, váltsa ki a bőröndjeit. A portás nyomban elküldötte a szálloda egyik alkalmazottját, majd Valeanu 300 frankos kölcsönt kért a portástól, — míg a bőröndjei megjelennek. A portás azonban gyarut fogott, kijelentette, hogy nincs nála anynyi pénz, felkérte azonban Valeanut, keresse fel egy félóra múlva, meglesz a pénz. A volt hivatalnok azonban ugylátszik sejtette, hogy jobb lesz, ha nem jelentkezik.

Miután a volt aradi hivatalnok végigszélhámoskodta Montecarlo szállodáit és előkelő penzióit, Monacoba ment, miután attól félt, hogy áldozatai feljelentésére a rendőrség már megfigyelés alatt tartja. Monacóban az első kísérleténél rajtavesztett, a rendőrség le tartóztatta és kinyomozta montecarloi bűnlajstromát is, amelyről értesítette a kiadatást kérő aradi hatóságokat. Miután Valeanu román állampolgár, a francia Rivierán elkövetett bűncselekményeiért is az aradi bíróság ítélkezik felette.

A Moszkvában halálra ítélt aradi urileány a budapesti lipótmezei elmeógyógyintézetbe került

Popper Emma szörnyű kálváriája. — Oroszországból Budapestre került, ahol kitört rajta az elmebaj

Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától: Már hetekkel ezelőtt nyilvánosságra került Popper Emma aradi urileány moszkvai tragédiája. Az Aradi Közlöny megírta, hogy a szerencsétlen leányt halálra ítélték, de nem hajtották végre az ítéletet, hanem a leány két szörnyű esztendőt töltött a GPU börtönében és Szibériában. Nemrégiben Popper Emma kalandos ügye tisztázódott, de a szovjet már nem tudta jóvátenni a justizmordot,

a szerencsétlen nő testben, lélekben összetörve került szabadlábba.

Popper Emma borzalmas viszontagságai után visszajutott Budapestre s most a lipótmezei elmeógyógyintézetben van.

Popper Emma aradi születésű, itt él a családja is. Korán támadtak irodalmi hajlamai, állandóan az írók társaságát kereste. Kísérletezett versekkel, szindarabokkal, filmscenáriummokkal. Később Budapestre jött és itt kereste a kapcsolatot az írói körökbe. Bemutatta filmscenáriumait és az egyik filmszakember tanácsára Bécsbe ment és innen akart Hollywoodba utazni. Ez a terve azonban nem sikerült, Bécsben

egy magyar emigráns hálózába került, aki rávette arra, hogy menjen Oroszországba, ahol nagy jövő vár a számára.

Popper Emma hallgatott a csábító szavakra és el is utazott Moszkvába. Ekkor azonban idegei már erősen felőrölték, egzaltált állapotban ért az orosz fővárosba, ahol magatartásával gyanussá tette magát.

Kémet láttak benne, letartóztatták és a GPU ismert kegyetlensége csakhamar eljuttatta a halálos ítélethez.

Családia értesült a tragédiáról és Genien át azonnal érintkezésbe lépett a Vöröskeresztel, amelynek moszkvai missziója akcióba lépett Popper Emma megmentése érdekében. Közben Budapesten élő nagybátyja is kiutazott Moszkvába, érintkezést talált a hatóságokkal és

sikerült a szerencsétlen leányt az agyonlövétéstől megmenteni.

A halálbüntetést börtönné változtatták át, ahonnan azután a Vöröskereszt segítségével kimentették.

Mint az Aradi Közlöny munkatársa megtudta, Popper Emma

éhesen, lerongyolódva, valósággal mint élő halott visszaérkezett Budapestre, ahol a hatóságok vették pártfogásukba.

Mindenütt a legnagyobb megrendüléssel fogadták a szerencsétlen teremtést, akinek sorsát örökre megpecsételték azok a minden képzeletet felülmúló szenvedések, amelyeket a szovjethölterok kegyetlenkedése miatt kellett átélnie.

A súlyos beteg leány a Zsidó-kórházba került, de ott nem sokat tudtak segíteni rajta: a leány idegzetét teljesen feldúlták élményei.

Egyik rohamból a másikba esett, folytonos sírógörcsökben feküdt a kórházi ágyon.

Az orvosok mindent megkíséreltek, hogy önfeláldozó ápolással talpraállítsák a vörös Oroszország szerencsétlen áldozatát, de ez nem sikerült.

Két nappal ezelőtt Popper Emmát a Zsidókórházból a lipótmezei elmeógyógyintézetbe szállították.

Egy egészségtelen és múló divat ideiglenesen meghonosította az erős és mesterséges italok fogyasztását.

Jóízű emberek azonban mindig előnyben részesítették és részesítik a

Rhein pezsge

amely nagyszerű, természetes és raffinált. A Rhein-stand rendkívüli sikere a Carol parki 1934. évi kiállításon ismét bebizonyította, hogy a Rhein pezsge kitűnő és közkedvelt. Minthogy a piaccon ugyanazt a minőségű Rhein Extra pezsget kapja, mint a kiállításon, az ön bizalmát teljes mértékben kiérdemeljük.

Kitűnő ízű, de egyúttal raffinált és egészséges italok: ez az oka, hogy minden italfajta élén vezetnek. A Rhein pince borai és pezsgeje ugy a mulatók, mint az elegáns otthon asztalán az első helyet foglalják el.

Egy ebéd, egy vacsora, egy kis összejevel Rhein Extra pezsgevel biztos sikert jelent.

RHEIN

ter vette gondozásba és a jövőben az amerikai nagykövetséggel együtt fogják kegyeletes gondozásban tartani.

Megtalálták Buenos-Airesben egy 48-as magyar tábarnok sírját

A magyar és az amerikai követ vették kegyeletes gondozásba a repkényvel betűtatott sírt.

Buenos-Airesből jelentik: A világsi fegyverletétel után a magyar szabadságharc legendás vezérei, hősei szétszóródtak az egész világon s nem egy akadtt köztük, aki az idegenben is beírta nevét a történelembe. Ezek közé tartozott Asbóth Sándor honvédtábornok is, aki Lincoln Ábrahám mellett a csillagos Amerika vezénylő tábornoka lett.

Asbóth a szabadságharc alatt Mészáros Lázárral Pest erődítéseit intézte, majd Lipótvár parancsnoka lett. Kossuthal és Bethlen Gergely gróffal először Londonba, majd New-Yorkba emigrált, ott az amerikai nagy háboruban

az Unio egyik legmagasabb katonai méltóságába küzdötte fel magát.

A győzelem után ő lett Kentucky állam katonai kormányzója. Egy haditettét a washingtoni Fehér Ház kupolatermében freskóval is megörökítették.

Észak és Dél egyesülése után Lincoln, az Egyesült-Államok megalapítója barátjának és legfőbb bizalmasának fogadta és nagy béke-missziót bízott rá. Ő tervezte Newyork város rendezési tervét is, amelyet a múlt évben a csikágói kiállításon is közzétettek. 1866-ban, amikor Argentína kimondta függetlenségét a spanyol uralom alól,

Lincoln Ábrahám őt küldte a hadiflotta-

val legátusként Buenos-Airesbe,

ahol határtalan lelkesedéssel fogadták, mint a délamerikai népek szabadságának biztosítóját.

Asbóth Sándor halálos sebbel érkezett Buenos-Airesbe. Ugyanis az Észak-Dél harcában fejlövést kapott és az el nem távolítható ólomtól sebláza keletkezett, amely három év után sírba is vitte.

Eddig Asbóth minden történelifője úgy tudta, hogy Newyorkban van eitémetve. Most Ács Tivadar, buenos-airesi magyar hírlapíró megtalálta a nagy tábornok sírját. A buenos-airesi angol temetőben fekszik egy zöld repkényvel befűtatott sírban, amelyet a washingtoni kormány emeltett Asbóth Sándornak. Sírkövére rávéssette a régi amerikai és a magyar címert. A címerek alatt a következő felirat látható:

IN MEMORY
OF MAJOR GEN.
ALEXANDER ASBOTH
DIED JAN. 21, 1868.
AGED 37 YEARS

An adjutant general in the patriot army of Hungary his native land afterwards major general in the army of the United States at the time of his death minister resident of the U. S. to the Argentina Republica.

Asbóth tábornok sírját most ipolynyéki Haydin Albert magyar meghatalmazott minisz-

CENTRAL D. e. 11 1/2 és d. u. 3 órától

Lubienska grófnő titka.

Gustav Fröhlich Maria Andergast

Jön: EZ A KISLÁNY ELADÓ!

Főszerepekben: Shirley Temple, Gary Cooper és Carol Lombard.

CORSO D. e. 11 1/2 és d. u. 3 órától

Tánc és szerelem.

Gyönyörű zene! Vidámság! Pazar kiállítás!

Ginger Rogers Jack Oakie Thelma Todd

URANIA D. e. 11 1/2 és d. u. 3 órától

Az első meg a második.

Egy leány a válságon szerelem és gazdagság között

Joan Crawford Clark Gable

SELECT Utoljára! D. e. 11 1/2 és d. u. 3 órától

AZ ÁRULÓ.

Az amerikai fegyházak rejtelme ből. Weratt Masten, Constance Cummings, Boris Karloff

Jön: CSALÁDI NÉGYSZÖG.

Remek vicjáték. Főszerepekben: Genevieve Tobin, Adolphe Menjou, Mary Astor, Edw. E. Horton.

Az ügyvédi numerus clausus ellen nyilatkoznak az ország jelentős közéleti szereplői

„A szabadfoglalozásoknál a tehetség és érdem a numerus clausus” — Istrate Micescu, a fajvédő ügyvédek vezérének pálfordulása

A bucuresti-i fajvédő ügyvédek mozgalmanak aradi eseményei élénk érdeklődést váltottak ki a kisebbségi ügyvédek körében. Mindenesetre megnyugvással vették tudomásul, hogy az aradi román ügyvédek *valnyomó része távolmaradt az akciótól*, sőt a pénteki gyűlésen résztvevő ügyvédek sem fogadták el mind Istrate Micescu elképzelését, melyek csupán egy elenyésző töredék keretében keltek vérmes illuziókat.

Komoly és mértékadó bucuresti-i körökben rezerváltan fogadták ezt a mozgalmat, sőt akad néhány szókimondó, bátor közéleti férfi, aki nyíltan szembefordult ezzel az áramlattal. Az Istrate Micescu köré gyülekezett fajvédő ügyvédek egyébként most hangosan követelik Petrovici ilfovi dékán lemondását, miután a dékán is állást foglalt a mozgalom ellen. A fajvédő ügyvédek egyesülete ezért beadvánnyal fordult a dékánhoz, akit lemondásra szólítottak fel és követelték, hogy hívja össze a kamara közgyűlését, az új elnök megválasztása céljából. Nagy érdeklődést keltett Teodorescu-Braniste, az ismert román publicistának egyik cikke, amelyet az Adeverul közölt legutóbbi számában.

A publicista emlékezteti Istrate Micescut, a fajvédő mozgalom vezérére arra a nyilatkozatra, amelyet néhány évvel ezelőtt tett az Adeverulnak és amelyben éppen olyan tüzzel és lelkesedéssel foglalt állást a numerus clausus ellen, mint amilyennel ma mellette agitál.

A Dimineata leközli mai számában a lasi nemzeti-parasztpárt egyik vezetőjének nyilatkozatát. Ion Rang, aki az ottani ügyvédi kamara vezetőségének egyik tagja, állást foglalt a numerus clausus ellen és kijelenti, hogy

a szabad foglalozásoknál a tehetség és érdem a numerus clausus.

Ha a kamara összes tagjai román nemzetiségűek volnának — szögezte le az ügyvéd — viszont csak tíz százaléka tehetséges, ugy a másik kilencven százaléka — a tehetség numerus clausus-ának lenne az áldozata. Elesen állást foglalt a mozgalom ellen Madgearu volt pénzügyminiszter lapja, a Prezentul, amely többek között felveti a kérdést, vajon lehet-e törvényhozási úton biztosítani a keresztény román ügyvédek számára azokat a pereket, amelyek ma mások kezében vannak? Az ügyben érdekes nyilatkozatot tett Petrescu Constantin, a brailai ügyvédi kamara dékánja, aki leszögezi, hogy az ügyvédek mai válságos helyzete a gazdasági krízisnek tulajdonítható.

— Ezen a helyzetben a numerus clausus nem segíthet. Az egyetlen megoldás — jelentette ki a dékán — a numerus nullus lenne, oly módon, hogy néhány évre megszüntetnék a kamarákba való felvételt, azonban tekintet nélkül nemzetiségre és vallásra.

A bucuresti-i ügyvédek nagyrésze arra az álláspontra helyezkedik, hogy az alkotmány biztosítja az állampolgárok egyenlőségét. Ezt az alkotmányt Ionel Bratianu készítette, akinek hazafias magatartása nem ismert megalkuvást. A Lupta idézi Maniu Gyula beszédét, amelyben Vaida ismeretes numerus clausus-javaslatát ellen szólalt fel, majd leközli Mihailache, a nemzeti-parasztpárt elnökének nyilatkozatát, amely így hangzik:

— Az építő hazafiság más követel, nem pedig numerus clausust. A fiatal románság

dolgozzék úgy, ahogyan mi dolgoztunk. Tanuljon és így erősítse lelkét és akaratát. Hazafiság? Nincs szükségem arra, hogy kárakba tegyem. Sohasem hamisítok bort, mint szállótermelő, ezt csak a hamisítók csinálják, akiknek szükségük van erre. Mindnyájan akarjuk a román elem helyzetének javítását, de ezt igazságos és demokratikus úton akarjuk elérni.

A nyilatkozatok azt igazolják tehát, hogy Istrate Micescu csoportjával és elképzelésével együtt elszigetelten áll, mert a józanul gondolkodó ügyvédek belátják, hogy a fajvédő mozgalmak és hangzatos jelszavak lefeljebb egyesek anyagi érdekeit szolgálják, de az általános szituáció megjavítására nem alkalmasak.

— A II. Károly király neve alatt fennálló al-tiszti kör aradi csoportja 1935. március 2-án, este 8 órai kezdettel Mitache őrnagy ur védnöksége alatt táncestélyt rendez a „Cerculul Românesc” összes helyiségeiben. A táncestély tiszta jövedelmét az aradi 93-ik gyalogezred zenekarának fejlesztése javára fordítják. Megielenés uccai ruhában, álarccal vagy anélkül. Belépti díj személyenként 30 lej. Meghívókat nem bocsájtottak ki.

— Vérszegénység, mütét, betegség utáni legyengült állapot gyorsan regenerálódik a Svábhegyen. A Svábhegyi szanatórium (Budapest) a rekongvalescensek Mekkája. Gondos orvosi felügyelet. 425

— Menetrendváltás. Az aradhegyaljai vilamos vasút vonatai f. évi március 1-től kezdődőleg a következőképp közlekednek: Aradról: 5.05, 8, 11.30, 14.30 és 18.20 órákor. Pancotáról: 4.55, 8, 11.30, 14.30 és 18.20 órákor. Radnáról: 5.15, 8.20, 11.50, 14.50 és 18.40 órákor.

— Modern posztóáruház Aradon. Új posztóáruház nyílt meg Aradon „Merino” néven. Az új üzlet tulajdonosa céljúl tűzte ki, hogy az ugynevezett középminőségű gyártmányok mellett a merinói gyapjuból, garantált angol fonalakból, de országunkban gyártott divatszöveteket a külföldi áruknak megfelelő, egyenrangú minőségben hozza forgalomba. Az „exclusivitások” mellett az új áruházban Zimmermann: Sighisoara, Scherg: Brasov, „Buhusi”, stb. posztógyárak áruit is kaphatók.

Rádió javítás készítés modernizálás
Blaschka B. ökl. gépészmérnök rádiólaboratóriuma
A R A D, Bul. Regina Maria 18.
877 a corzon, udvarban.
Régi rádióból modern októda szupert.

— Az aradi Ipartestület értesítése. Értesítjük a testület összes érdekelt tagjait, hogy egy újabban érkezett miniszteri rendelet értelmében a f. évi adókievetési eljárás alkalmával csak azok az iparosok tartoznak a „Patenta-fixa” alapján adózók közé, akik ezt kifejezetten kérik. A felvételi kérelem alól azok sem mentesek, akik eddig a „Patenta-fixa” alapján adóztak. Minthogy az adóvallomások benyújtása február 28-ig meg lett hosszabbítva, azok is pótvallomást tehetnek, illetve kérelmezhetik a „Patenta-fixa”-ba való felvételüket, akik már adóvallomásukat beterveztették. További felvilágosítással a titkári hivatal szolgál. Elnökség. 912

ÉRTESETÉS.

A budapesti Siesta Sanatorium valamennyi osztályát a legmodernebbül újjászervezte és annak vezetésével BOSCHÁN MIKSÁT, a János Sanatorium volt igazgatóját bízta meg. Eddigi orvosi karának további működése mellett a belgyógyászati osztály vezetését dr. SZÉKELY IMRE, a János Sanatorium volt belorvosa vette át.

HA KÖHÖG
tegyen a mellére egy
THERMOGENE
kötést, revulsív és fájdalomcsillapító vatta, mely a légső és tüdő vérkeringését elhárítja.
Kapható az összes gyógyszerárakba és drogériákba.

Tüzek Aradmegyében

Az elmúlt évben emelkedően voltak a tüzesetek, melyek milliós károkat okoztak

Aradvármegye tűzrendészeti felügyelősége most készült el véglegesen az 1934. évről készített tűzrendészeti statisztikával, amelyet a megyei prefekturának terjesztett be. A községek jegyzőségei, valamint az önkéntes tűzoltótestületek parancsnokai által havonta pontosan beküldött jelentéseinek összegezéséből megállapítást nyert, hogy 1934-ben Aradmegye 83 községében tüzeset fordult elő, s az évi tüzkarok összege: 1 millió 821.170 lej.

1933-hoz viszonyítva az elmúlt évben 77 tüzesettel volt több, míg a tüzkarok összege 1 millió 263.170 lejjel emelkedett. 1934-ben a tüzesetek emelkedően voltak, aminek oka a gyakorta előfordult erdőtüzek, valamint a kolumbácsi legyek elűzésére felhasznált füst körüli gondatlan tüzrakás, mely egyenrangú a gyújtogatással.

Járások szerint a legtöbb tűz a sebisiben és tarnovaiban volt. Hónapok szerint a legtöbb tűz májusban történt, melyeknél a tüzkar megközelítette az 1 milliót. A múltban az u. n. tüzerős hónap a július és augusztus, 1934-ben pedig május volt, tekintettel arra, hogy a kalásztérlelő nyár sokkal hamarabb köszöntött be.

A más megyékbeli viszonyokhoz mérten Aradmegye tűzbiztonsági állapotai a legkedvezőbbek, mert a vármegyei prefektúra mindent elkövet a tüzesetek elfojtására, preventív intézkedéseit egymásután teszi meg, közegei útján a lakosságot a védelmi berendezkedésre kioktatja, míg a megye 30 községében jól szervezett önkéntes tűzoltótestület van, melyek fentartására a községek évi segélyt biztosítanak.

— Meghívó! A Mosóczy-telepi róm. Káth. Kőr. f. évi március hó 2-án, szombat este 8 órai kezdettel a városligeti lövölde összes helviségében — saját alapja javára — táncos estélyt rendez, a melyre ezuton hívja meg a nagyérdemű közönséget. Jelvény megváltása — 15 lej — kötelező. Kitérő ételekről és italokról gondoskodunk. Ujítás: folytonos, szünet nélküli zene. Rendezőség.

— Kérelem. Egy szerencsétlen, családost rokant ember fordul a nemesszívü emberekhez segítségért. Múlába eltört, aminek következtében kenyérkeresetre képtelen és gyermekeivel együtt a legnagyobb nyomorban sanyalódik. Arra kéri a jószívü embereket, hogy adományukat juttassák el az Aradi Közlöny kiadóhivatalába és ilymódon segítsenek egy jobb napokat látott családon.

Felfedeztek Amerikában egy új csoda-gyógynövényt

Amerikában az ősz vadonban olyan gyógynövényt fedezett fel egy tudós, melynek kivonata 10—15 éves gyomor-, bél-, epebajokat rendkívül gyorsan meggyógyít.

E gyógynövény kivonatát „Gastro-D.”-nek hívják és a külföldi tudós professzorok csodás eredményeket értek el vele, mert e gyógyszer nemcsak csillapítólag hat, hanem a betegség okát szünteti meg, s ezáltal az egész emberi szervezetben a sejt-élet ujja éled és egy egészséges, normális állapot áll be. 338

A „Gastro-D” megszünteti a legnagyobb gyomor- és bélgyógyászat, gyomorfájást, felgyógyulást, szívtájéki nyomásokat, makacs székrekedést, az ebből eredő fejfájást és szédülést, ideges állapotot, álmatlanságot, továbbá a gyomor- és bélfekélyeket.

A „Gastro-D.”-vel az emberiség egy olyan gyógyszerhez jutott, mely sok esetben olyan betegségeket is meggyógyított, melyeket diagnosztikálni sem tudtak.

E gyógyszer képviselőjét sikerült Császár Ernő bucuresti-i gyógyszerésznek (Calea Victoria 124.) megszerezni, ára 103 lej, vidékre utánvétellel is küldi, 20 lej költség felszámításával.

Modern háló- és ebédlő-butorokat
a legjobb kivitelben kedvező áron vásárolhat:
BUTORUZLET Str. Branovoilor 1.
(v. Földes-palota) 50
Butoruzem: C. Saguna 184. Csatlós.

Az Aradi Nőikalapszalom tulajdonosok jótekonycélú tea-estje, divatbemutatóval, tánccal és tombolával az IPAROS-OTTHON összes helyiségeiben március hó 3-án d. u. 6 órai kezdettel.

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Fröhlich Gusztáv békét ajánlott

Hírek a st.-moritzi béketárgyalásokról
— Alpár Gitta telefonon nyilatkozik —

Alpár Gittának

Budapestről jelentik: Vasárnap Pesten, ahol mégis csak először tudnak meg mindent, már suttogták, hétfőn Bécsben már meg is írták, kedden pedig Prágában komoly újságban reprodukálták az érdekes pletykát, hogy

Alpár Gitta és Fröhlich Gusztáv, akiknek válópöre küszöbön áll, kibékülnek.

Tegnap aztán Pesten a néhány beavattott, akit barátság is, üzlet is köt a St.-Moritzban üdülő művésznőhöz, egymással kicserélgette „megbízható magánértesülését” és valamennyi megállapította, hogy nem zörög a haraszt... Valaminek kell lenni a dologban...

A dologban, mint értesülünk, tényleg van valami, sőt a valaminél több is. Fröhlich Gusztáv a múlt héten elhatározta, hogy felkeresi feleségét St.-Moritzban és személyesen megbeszéli vele: válunk, vagy nem válunk és ha válunk, milyen módon és milyen formák között indítjuk meg a válópört. És szándékát már meg is valósította:

e hét elején megérkezett St.-Moritzba és ott többször tárgyalt Alpár Gittával,

a Grand Hotel-ben, ahol a művésznő lakik.

Hogy ezek a tárgyalások most milyen „stádiumban” vannak, arról Alpár Gitta tegnap este maga számolt be telefonon egyik közeli budapesti hozzátartozójának.

Elmondotta, hogy Fröhlich valóban felkereste, sőt amikor telefonon magyarul beszélt pesti rokonával, ugyancsak ott ült a szobájában, a Grand Hotel-ben. Férje mindekelőt

felajánlotta neki, hogy béküljenek ki, de ő — minden egyébtől (mert még van sok egyéb is) eltekintve — elsősorban azért is nemet mondott, mert nem tudja megbocsátani férjének, hogy

az utóbbi öt hónapban milyen csunya viselkedést tanúsított leánykájuk iránt.

Fröhlich erre beleegyezett abba, hogy megbeszéljék a válópör részleteit és Alpár Gitta — fejezte be a művésznő telefoninformációját — már el is hívta Bécsből ügyvédjét, aki ma érkezik meg St.-Moritzba, hogy segítségére legyen a megállapodások megkötésében.

Makkai Sándor református püspök tündérajátékát

nagy siker mellett mutatták be Oradeán

Oradeáról jelenik: Ünnepe volt szombaton este a magyar kulturának. Az oradeai színház nagy előkészületek után ma este mutatta be Makkai Sándor erdélyi református püspök, több nagy sikert aratott regény szerzőjének „Gyöngyvirág” című tündérajátékát, amelynek zenéjét Saja Sándor bihormegyei református lelkész szerezte. Az ünnepi bemutatón a város egész előkelő közönsége vett részt és lelkesen ünnepelte a szerzőket, akik személyesen megjelentek a bemutatón. Az általános kritika szerint régen mutattak be Erdélyben ilyen nivós daljátékot. A fordulatos mese mindvégig szórakoztatta a közönséget és az eddig még ismeretlen zeneszerző csodálatosan szép zenéje hatalmas sikert eredményezett. A „Gyöngyvirág” ma este elindult diadalútján és előrelátható, hogy az első erdélyi daljáték hamarosan a többi város magyar közönségét is fogja gyönyörködtetni. Érdekes, hogy a női főszerepet egy aradi származású művésznő alakította: Solymosán Magda aratta a vezető szerepben színészi pályafutásának egyik legszebb sikerét.

* Új bonviván mutatkozott be Aradon. Székely Bálint, ez az új bonviván, aki azonban nem számít teljesen úinak, csak ebben a szezonban az Tavaly működött itt rövid ideig és néhány évvel ezelőtt hódította meg az aradi közönséget, akkor ugyanis hosszabb ideig volt Aradon szerződésben. Székely Bálint most Budapestről jött, ahol filmezett és egyes szerepekre szerződött.

A tállisoarai kórházsorsjeggyel nyerheti a következő nyereményeket:

1 Főnyeremény Lei 100.000

1 nyeremény	Lei 50.000
1 „	„ 15.000
1 „	„ 10.000
4 „	„ 5.000
5 „	„ 3.000
10 „	„ 2.000
42 „	„ 1.000
50 „	„ 500
100 „	„ 250
1000 „	„ 100

1 drb. sorsjegy ára csak 25.— lei.

Huzás balaszthatatlanul

1935. március 10.

Aradi főelárusító BLEIER trafik, Matei Corvin

1. — Vidéki reodelésnői a sorsjegy ára és 7 lei

postaköltség melléklendő.

839

Palásthy Irén ékszere

és a rendőrfőnök télikabátja

Budapestről jelentik: Egy Amerikából hazatért művész mesélte ezt a történetet:

— Nagy magyar estét hirdettek egy newyorki bálteremben. Mindenkit meghívtak Halmi Arturtól, a világhírű festőművésztől egészen Gyenge Annáig, a másik magyar világhírességig. Ott volt Palásthy Irén is. A magyar színművésznő nyugodtan beszélgetett a teremben, egyszer csak ijedten kiált fel: „Jaj, hol a brostüm? A gyönyörű gyémánt! Eltűnt...” Keresni kezdik, nem találják. Newyork rendőrfőnöke szolgálatkészen ugrik fel és azt mondja, hogy mozgósítja az összes detektiveket, felelősségre vonja a taxisoffőröket is, hátha a művésznő egy berautóban vesztette el az ékszert. A rendőrfőnök kimegy az előcsarnokba, hogy felvegye a télikabátját. A ruhatáros hebeg és sápadtan dadogja: „A télikabát eltűnt...”

Két nappal felmentése után halálosvégü tiltott műtétért letartóztattak egy aradmegyei kuruzslóasszonyt

Som irni, sem olvasni nem tud a falusi parasztasszony, aki emberi életekkel játszott

Az aradi törvényszék második szekciója két nappal ezelőtt a tiltott műtét elkövetésével vádolt Tamasa Mária Júlika községbeli parasztasszony ügyét tárgyalta le. Az asszony, tipikus falusi kuruzslónő, sem irni, sem olvasni nem tud, semmiféle szülészeti tanfolyamot nem végzett, de az egész környék asszonnal és leányai számára tiltott műtéseket végzett. Az egyik páciens súlyos vérmérgezést kapott, mire Tamasa Máriát bíróság elé állították. Az asszony mindent tagadott s miután a tanuvalomások sem állítottak terhelő körülményeket, az asszonyt bizonyítékok hiányában felmentették. Tamasa Mária hazament.

Nyomban hazaérkezése után váratlan esemény történt: a kuruzslóasszony egyik páciense, akin tiltott műtétet hajtott végre, meghalt. A vizsgálat ismét Tamasa Mária bünös-

ségét állapította meg és ezuttal,

minden tagadása ellenére letartóztatták és Aradra szállították be.

A nála tartott házkutatás alkalmával tényleg sikerült műszereket találni lakásában. Az aradi ügyészség letartóztatási indítványal tette át az asszonyt Seracu Adrian vizsgálóbíróhoz, az első számú vizsgálóbírói hivatalba, ahol a vizsgálóbíró kihallgatása után elrendelte Tamasa Mária ellen a harminc napos vizsgálati fogságot. Dacára annak, hogy a kuruzslóasszony ezuttal is tagadott és a lakásában talált műszerekre nézve kijelentette, hogy az országuton találta azokat és nem is ismeri rendeltetési céljukat. A törvényszék vádtanácsa ma megerősítette a vizsgálati fogságot és most azt kutatják, hány emberélet terheli Tamasa Mária lelkiismeretét.

RENAISSANCE PENZIO BUDAPEST

a főváros szívében.

425

IV. Irányi-utca 21.

Híreket, híreket folyóirat a szobákban, központi fűtés, a szobákban telefon. Elsőrangú ellátás, kávéra díj a sz. — Üléső áras

SGA (ATE) drukkerék álarcos és jelmezestélya március 2. a klubhelyiségben.

Csász Ferkó, aradi elemista művész, akinek ellenállhatatlan kényszerből mindig rajzolni kell

A tizenkét esztendő, feltűnően tehetséges kis rajzolóművész látogatása az Aradi Közlöny szerkesztőségében — „Festőművész szeretnék lenni, de nincs pénzem festékre” — Csász Ferenc portrérendelést kapott és várja, hogy valaki felfedezze

Greta Garbo egyik legérdekesebb, legnagyobb sikerű filmje kétségtelenül a „Krisztina királynő” volt. A hátrafésült haj, a magas homlok, a konok, makacs vonás a száj körül, amely ezt a filmet dominálta, sokáig emlékezetes marad mindazok előtt, akik a filmet látták.

Ez az arc — Hardtmuth kétes ceruzával megalkotva — most itt fekszik az asztalon. Kis, kitépett kockás irkalap. Számtanfűzetből való. Egyszerű fűzetből, amilyen az elemi iskolában használnak és rendszerint a vegyeskereskedésben árulnak. Ezen az irkalapon most itt simul a hátrafésült haj, ott emelkedik a magas homlok és szinte bemélyed a konok vonás a száj körül.

Az irkalapot gyermek keze tette le az asztalra. A kéz talán egy kissé reszketett is. Félteve őrzött műtárgyat vitt — a kritikus elé.

— A képet én rajzoltam — mondja. — Emlékezetből... Láttam a filmet és úgy éreztem, hogy azt, amit láttam: le kell rajzolnom. Kémem nem volt Greta Garboról, hát úgy rajzoltam le, ahogy emlékeztem rá...

Tizenkét éves, sápadt, sovány gyerek. Itt él Aradon, ennek a városnak valamelyik külső, a központtól távollevő, szegénységgel, nélkülözéssel otthonos részében. Csak néhány nánia kelt fel tudógyulladásból. Hatodik elemibe jár, a 4-es számú iskolába. Kevés szünet látott az életben és mégis diszes ruhákba öltözött vitézeket, sallangos lovakat, gyönyörű tájakat rajzol. Festőművész szeretne lenni. Ugy hívják, hogy: Csász Ferenc.

Munkában a kis művész

Aki a képeit, rajzait megnézi, anélkül, hogy tüzetesebben tanulmányozná, első pillantásra megalkothatja magának a véleményét:

ezek a képek nem mindennapi tehetségalkotásai.

A gyermek, aki először idegenül érezte magát a szerkesztőségben, felbátorodik, sorban mutatja a képeket: köztük sok tájképet, de iparművészeti munkákat is, díszítéseket, círdákat. A figyelmet különösen négy tanulmány vonja magára, amelyeket a gyermek tanítója kezéről rajzolt és amelyek élénk bizonyítékai annak, hogy milyen komolyan fogja fel a kis Csász Ferenc a rajz művészetét.

— Mióta rajzolsz? — kérdelem tőle.

— Már két éves korom óta. Azóta amit látok, lerajzolok. Otthon már nincs egy darab papír sem és bizony festékem sincs. Ezért hoztam inkább rajzokat, mert festékre nem volt pénzem. Pedig nagyon szeretnék festeni...

— És tudnál?

— Persze, hogy tudnék. Lefestettem a nővéremet is és úgy hiszem, hogy sikerült. Az iskolában is a rajzórán

mindig én szoktam a táblára rajzolni és utánam rajzolják a gyermekek.

Néha a fiúk levelezőlapokat, képeket hoznak az iskolába és én azokat lemásolom. Három lejt, öt lejt kapok értük. Ezzel a pénzzel kimegyek az ócskapiacra és ott festéket vásárolok. Az utóbbi időben azonban nem nagyon tudtam festéket venni. Ritkán hoznak ki az ócskapiacra. Az üzletben pedig drága.

— Tanultál valakitől rajzolni? — Kérdelem.

— Nem, sohasem. Csak úgy szeretnék...

Egyetlen vágyam. Mert festőművész szeretnék lenni. Ezért nem is tudok tanulni.

Talán kissé szegyenkezik is, amikor mondja:

— Mert nem vagyok jó tanuló. Ha leülök a könyv mellé, nincs sok türelmem a tanuláshoz. Egyre rajzolni szeretnék.

Azután első sikeréről beszél.

— Nemsokára festetek egy kislányt. Borkezeskedő kislánya. A szülei vesznek vásznat, festéket, mindent...

Még két gyilkossággal vádolják Pastia volt timisoarai bírót

Uj szenzációs leleplezések a gyilkos bucaresti-i ügyvédéről — A szadista ügyvéd ütötte, kirozta házvezetőnőt

Bucurestiből jelentik: Constantin Pastianak, a gyilkos, bucaresti-i ügyvédnek bűnügyében újabb, feltűnéstkelő fordulat állott be, a melynek eredményeképpen előreláthatólag Pastia-t még két gyilkossággal vonják felelősségre. A „Dimincata” egyik riportere ugyanis külön nyomozást indított és abba a faluba utazott, ahol Pastia birtoka volt.

Pastia egy ideig Mari-Peteni községben lakott és a faluban sokat beszéltek arról, hogy gyakran változnak a házvezetőnői, akiket ütött és kirozott. A múlt év áprilisában eltűnt a községből Pastia Angela nevű házvezetőnője és csakhamar új házvezetőnő jelentkezett. A falusiak azt hitték, hogy Angela, akinek a községben egyetlen hozzátartozója se volt, Bucures-tibe költözött. Pastia ekkor szintén elhagyta vidéki birtokát és a házat, valamint a kertet bérbeadta. Április közepe táján történt, hogy egy alkalommal, amikor a kertben ástak,

egy meztelen női holttestre bukkantak.

A holttest mellett egy brostü feküdt, amelybe „Angela” név volt belevésve. Ekkor meg is indították a nyomozást, amely nem járt eredménnyel, úgy hogy az ügy aktáit lezárták. A falubeliek már ekkor beszéltek, hogy

Angeliát Pastia ölte meg, aki veszekedő természetű volt és mindenkivel összeütött.

Még régebben a lalomita-folyó jege alatt szintén találtak egy női holttestet. A falusiak azt állítják, hogy ez a nő is gyilkosság áldozata lett, a tettes pedig szintén: Pastia.

Annakidején, amikor Angela meggyilkolása ügyében a vizsgálat folyt, Pastia a községbe érkezett Volcu Anna kíséretében, akit — mint ismeretes — február 10-én meggyilkolt.

Pillanatnyi szünetet tart és büszkén mondja:

— Portrét festek...

— Voltál már kiállításon? — kérdelem.

— Nem, még sohasem. Nem tudtam, hogy mikor van kiállítás, pedig elmentem volna.

Ujból a rajzra terelődik a szó és szinte észre sem vesszük, Csász Ferenc zsebéből már előkerült a ceruza és

az asztalon lévő kéziratnapírra percek alatt gyönyörű téli táj kerül.

Azután feláll, összecsomagolja a rajzokat, amelyeket — bár nem mondta — minden biznnyal azzal a céllal hozott be a szerkesztőségbe, hogy hátha irnak róla és felfigyel valaki a cikkeire és tanítja vagy taníttatja ezt a vad tehetséget, amelynek csak iróvadás kellene ahhoz, hogy — később, esztendők múlva — valóban értékes munkákat alkosson.

A jövő ígéréteinek szerény vágyai

Csász Ferkó, az aradi 4-es számú elemi iskola hatodik osztályának tanulója reménykedik, hogy valaki felfigyel ezekre a sorokra, felfigyel a rajzokra, amelyeket természetesen készséggel visz el bárkihez és hozzásegíti ahhoz, hogy ne az ócskapiacra kelljen összekuporgatott lejekből vásárolnia a festéket, hogy papírja és vászna legyen és hogy avatott mester álljon mellette, aki a maga tudását, szeretetét, szívét használja fel arra, hogy megismeresse ezzel a ritka tehetséggel gyermekkel a vonalak és színek művészetének titkait... M. T.

Mindketten egy Nicolae Ene nevű kereskedőnél szálltak meg. Pastia itt összeveszett házvezetőnőjével és ráfogta revolverét. A civakodás zajára a szobába lépett Nicolae Ene és szét akarta választani őket. A feldühödött

Pastia ekkor rálőtt és a szerencsétlen ember lábát furta át a golyó.

Ebből az ügyből kifolyólag most is folyik az eljárás Pastia ellen.

Megállapítást nyert az is, hogy az ügyvéd a gyilkosságot követő napon levelet írt egyik bizalmas szolgájának, akit arra kért, hogy jöjjen a fővárosba, mert rá akarja bérni a házat, ő ugyanis külföldre akart utazni. Ez a szolga azonban nem jelentkezett és Pastia ezért nem is szökött külföldre.

ABBAZIÁBAN meleg tengeri gyógyfürdők a „RESIDENZ”

penzi ban mind a négy emeletén kaphatók idősebb uraknak és hölgyeknek, szvadisták, asztmásoknak, valamint elmeszedésből eredő beteg-éreknek nagyon fontos, hogy a RESIDENZ nem tekinthet magaslátón. Oriási előnye még, hogy az összes előírt diéták pontosan betarthatók. A RESIDENZ-ben minden konyha és az összes modern komfort megtalálhatók. lift, központi vízfűtés, 22 fokos meleg, tengerre néző nappos loggias és erkélyes szobák, kényelmes ágakkal a RESIDENZ egészen a tengerparton fekszik és nem a tengerparttal szemben. ELSŐ KATEGÓRIA. Kitűnő konyha. Folyóhideg és melegvíz a szobákban. Feitűnő ósápenzióárak.

Bővebb információkat nyújt Erényi Béla gyógy-szerész személyesen Budapesen a tenger felől 9-10-este 101 7-ig: Diana-patika; Károly-körút 5.) Minden levélre vála zolunk és prospektust küldünk. Telefon: 31-6-19.

Uj posztóüzlet! „MERINO“ posztóház

felhívja a nb. vevőközönség figyelmét divatkülönlegességeire!!

ARAD, Str. Alexandri 1. Bejárati Bul. Reg. Maria.

Bridge-verseny a Lloyd-klubban

„Arad legjobb hölgyjátékosa — 1935.“ címet nyeri a verseny női győztese

Érdekes verseny lesz február 26-ikán este az aradi Lloyd klubban, ahol a klubvezetőség vegyespáros brídzsversenyt rendez. A versenyen Arad legjobb játékosai vesznek részt, miután a klubvezetőség lehetővé tette, hogy nemcsak tagjai, hanem az aradi Bridgeszövetség tagjai is résztveheszenek azon. Az előre elkészített játszmák lebonyolításánál a hölgyek játékát külön bírálják el, miután a nyertes vegyespár hölgytagja az „Arad legjobb hölgyjátékosa — 1935“ megítélt címet is kapja.

Az előmérkőzés tizenhat játszmájában a licit, játék és ellenjáték érdekfeszítő feladatai rejtőznek, majd az utolsó négy játszmában a versenyt a vonalgőztesek érdekfeszítő küzdelme zárja le. Természetesen a férfiversenyzők sem statisztálnak, helyes licit esetén a játszmák tekintélyes részét ők játsszák. A mindenképpen új elgondolásverseny főként a hölgyjátékosok körében keltett nagy izgalmat. A győztes és helyezett párok értékes plakettet, a győztes pár hölgytagja pedig ezenkívül bajnoki szalagot kap. A verseny február 26-án este kilenc órakor kezdődik, nevezések a Lloyd-klub ruhatárosánál eszközölhetők. Az öttagú zsűri három tagját: *Jellinek József*, dr. *Neuman Miksa* és *Szömörkényi Rezső*t a Lloyd-klub delegálta, míg a másik két tagot a Bridgeszövetség nevezi ki holnap tartandó közgyűlésén.

Fényes Lóránt előadása az AKE-ban. Március elsején, pénteken érdekes felolvasás lesz az új Neuman-ház második emeletén levő AKE klubhelyiségben. Fényes Lóránt az ismert aradi brídzszező a felvevőjáték finomságairól tart előadást. Az előadás este kilenc órakor kezdődik.

KERPEL könyvtár vezet! Havi díj 40 lej.

Az aradi Bridgeszövetség közgyűlése. Vasárnap déli fél 12 órakor tartja évi közgyűlését az aradi Bridgeszövetség a Lloyd-klub helyiségében. A közgyűlésen a szövetség újjászervezése, valamint az aradi brídzsélet további fokozatos kiépítése is szóba kerül. A szövetség ezután kéri fel tagjait a megjelenésre.

E hó végéig

INGYEN KAPJA

az 50 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1935. március hó 1-től számítjuk.

SPORT KÖZLÖNY

Harmincöt éves a német futbalszövetség

— Hétszáz ezer igazolt játékos futballozik 13.500 egyesület keretén belül —

Berlinből jelentik: Harmincöt évvel ezelőtt, 1900. január 28-ikán alapították meg a német futbalszövetséget Lipcsében. A meghívásra 86 egyesület jelentkezett és ezek közül 60 nyomban be is lépett a DFB-be. Az első bajnokságot 1903-ban írta ki a német futball-

1904-ben	194 egyesületben	93.000 igazolt játékos játszott
1910-ben	1.053	823.000
1920-ban	4.361	756.000
1930-ban	7.960	986.000
1935-ben	13.500	700.000

Ezek a számok azt mutatják, hogy a háboru utáni időszakban az egyesületek számának növekedésével emelkedett a játékosok száma is. Az utolsó öt évben azonban az egyesületek száma majdnem kétszeresére emelkedett, ezzel szemben azonban a játékosok száma csökkent. Ez a körülmény arra en-

szövetség, az első hivatalos német válogatott csapat pedig 1909-ben állt porondra. Rendkívül érdekes az a statisztika, amely az egyesületek szaporodását és az igazolt játékosok számának emelkedését, tehát a futballsport fejlődését Németországban feltünteti:

1904-ben	194 egyesületben	93.000 igazolt játékos játszott
1910-ben	1.053	823.000
1920-ban	4.361	756.000
1930-ban	7.960	986.000
1935-ben	13.500	700.000

ged következtetni, hogy az egyesületek intenzíven érdeklődnek más sportágak iránt is és a futball lassan visszaszorul egyeduralkodói pozíciójából. A német futballt azért nem kell különösebben féltetni, mert ahol háromnegyem milliósi keretből kerül ki a válogatott 11, ott nincsen baj az utánpótlással.

Megérkeztek a vasárnapi vívóverseny résztvevői Aradra

A Hakoah nagyszabású bajnoki vívóversenyére a másvárosbeli versenyzők szombaton este fél 12 órakor megérkeztek és azonnal szállodájukba siettek, hogy az ut fáradalmait kipihenjék. Vasárnap reggel 9 órakor a törversennyel kezdődik a szezon legnagyobb szabású vívóversenye, amelynek folytatásaként délután 3 órakor a kardbajnokság veszi kezdetét.

A már eddig nevezett clujji, satumarei versenyzőkön kívül az „U“ képviselőiben dr. Man György többszörös bajnokvívó, valamint a Clubul Sportiv Satumare két kitűnő versenyzője: *Luczy Rezső* és *Barabás István*, még a délután folyamán megérkeztek Aradra és résztvesznek úgy a délelőtti tör-, mint a délutáni kardversenyben.

Barátky és Matei veszik kézbe a Crisana ügyeit

Oradeáról jelentik: A Crisana pénzügyi csődje mind tarthatatlanabbá válik. Az egyesület amellett, hogy nem tudja a szövetségnek kifizeti tartozását, amiért már többször felfüggesztéssel fenyegették, játékosainak is tetemes összegekkel adós. A játékosok most elhatározták, hogy átveszik a pénzügyek intézését. Az egyesület belement ebbe s így a futballszakosztály pénzügyeinek vezetését a tavaszi forduló beálltával *Barátky* és *Matei*, a két bizalmi veszi kezébe. Hozzájuk folyik be a pénz, ők fizetnek, a klubvezetőség teljes hatalmat adott nekik ebben a tekintetben.

O orosz gyorskorcsolyázó siker Osloban. Osloban a gyorskorcsolyázó világbajnokságok után nemzetközi versenyt rendeztek, amelyen meglepetésszerűen az orosz *Melnikov* érte el a legjobb időket. Az orosz versenyző 1500 m.-en 2 perc 23 mp.-vel, 10.000 méteren 17 perc 46.8 mp.-es idővel győzött. *Melnikov* idejei jobbakként a világbajnokság ezen a távjain elért idők.

O Tréninget tart az intellegerea. A gradistei Intellegerea, amely az elsőosztályu bajnokságban az ősszel váratlanul kitűnően szerepelt, az első labda-tréninget vasárnap délután tartja meg saját pályáján. Tekintettel arra, hogy március 3-ikán már bajnoki meccsek lesznek, már most kerül sor a csapat összeállítására.

O Hungária—Kispest 5:0 (2:0) Budapestről jelentik: Szombaton a Hungária-úti pályán bonyolították le az első magyar profibajnoki mérkőzést, amelyet a Hungária csapata 5:0 (2:0) arányban nyert meg a Kispest ellen és így a bajnokságban a Hungária vezet 1 ponttal az Újpest előtt.

Ünnepélyes megnyitó a Königstorfer-cukrászda új főtéri helyiségében

Az aradi Königstorfer-cukrászda ennek a városnak életében márka és fogalom. Esztendőnk óta kedvenc találkozó helye az előkelő társaságoknak. Néhány évvel ezelőtt, amikor Königstorfer-cukrászda főtéri üzletét megnyitották, az izlésesen berendezett, fővárosi nivón álló cukrászda, esemény volt. A cég tulajdonosai most közönségüknek hasonló eseménnyel szolgáltak, amikor az új Fischer Elitz-palotában megnyitották még a régi-nél is sokkal szebb, izlésesebben berendezett üzletüket.

Az ünnepi megnyitás ma délelőtt történt és ebből az alkalomból az új helyiséget nagyszabán keresték fel a cukrászda törzsvendégei, akiket itt a figyelmes tulajdonosok szendvicsekkel, hideg ételekkel, frissítőkkal, likörökkel vendégelték meg. De nem hiányoztak a kitűnő tézsták sem.

Az új Königstorfer-cukrászda teljesen a külföldi nagy cukrászdák mintájára épült. A tervező arra törekedett, hogy a helyiség több legyen, mint cukrászda és ötletesen igyekezett megadni annak a családias, intim jelleget. Ezért *Weil József főmérnököt illeti elismerés*. Ő tervezte nemcsak magát a helyiséget, de az ő elgondolásai szerint végezték el a berendezés munkálatait, az ő tervei alapján készültek a butorok, a vitrinek, az ujszerű, fonott, mintájú kárpitozás, a lámpák, tehát mindaz, ami ennek a helyiségnek szépségét megadja. Számos aradi iparos járult hozzá munkájával ahhoz, hogy *Weil József* elgondolásai valósággá váljanak. Így a butorok elkészítését a Nagy asztalos-cég végezte, a lámpák a *Maurer*-műhelyből kerültek ki, a kárpitos munkák a *Wolff*-cégtől, a parketta a *Mahrer*-műhelyből. A festést a *Glück*-cég végezte, míg az edényeket, tányérokat *Szabó Albert*-cég szállította. Külön kell megemlékeznünk *Klein József* mérnök nevének izléses és művészi függönyeiről.

A ma délelőtti ünnepi bemutató az egybegyűltek kitűnően érezték magukat és elismeréssel emlékeztek meg a cukrászda tulajdonosainak áldozatkészségéről és az izléses berendezésről. Általában az a vélemény alakult ki, hogy a helyiség rendkívül alkalmas teadélutánok megrendezésére.

Kedvenc találkozóhelye lesz az aradi társaságoknak a Königstorfer-cukrászda nyáron is, annál inkább, mert a kirakat feltölthető, úgy, hogy ezáltal utat nyitnak a szabad levegőnek. Mindent egybevetve, a Königstorfer-cukrászda új helyiségének mai premierje a legteljesebb siker jegyében folyt le.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Felszabadult az árukiviteli devizák egyrészének forgalma

A vételi és eladási ár közötti különbséget a Nemzeti Bank állapítja meg — A forgalmat a felhatalmazott bankok bonyolítják le — Véglegesen megállapították az új külkereskedelmi rendeletet

Hosszu vajadás után holnap vagy holnapután napvilágot lát az új külkereskedelmi rendszer életbejuttatásáról szóló rendelet, amely, bucaresti-i jelentés szerint, már keresztülment a minisztertanácson és az néhány fontos módosítást végzett az eredeti tervezeten. A kormány elvileg kimondta az árukivitelből származó devizák szabadkereskedelmét, tehát az eddigi „kötött devizarezsim” megszűnik. Ugyancsak eltörli a kormány az export-prémium fedezésére szolgáló alap további kiegészítését is, mert szintén megszünteti az export-jutalmi rendszert. A devizakereskedelem az autorizált bankok közvetítésével szabadabbá válik.

Nagy feltűnést keltő újítás az, hogy a petroleum exportálásából bejövő devizák 60 százaléka a Nemzeti Banknak adandó át, 40 százaléka pedig az autorizált bankok útján a szabadkereskedelmi forgalomba jut. A gabona és egyéb-nyerszáru exportőrök, akik tudvalegőleg a múlt év novemberi királyi rendelet alapján az első kategóriába tartozó fenti cikkeket exportálják, külföldi devizájuk 30 százalékát átadják a Nemzeti Banknak, 70 százalékát pedig ugyancsak a felhatalmazott bankok útján az importőrök számára szabadon eladhatják. Az

említett 30 százalékot a jegybank a régi árutartozások kifizetésére fordítja.

A második árukategóriába tartozó cikkek exportja után járó devizák teljesen felszabadultak és ebből 70 százalék a folyó importra, 30 százalék pedig a régi árutartozásokra fordítandó. Ezek a devizaügyletek a felhatalmazott bankok útján bonyolítandók le és a pénzügyi intézetek az exportőröktől és az importőröktől 3—3 ezrelék jutalékot kapnak. A jutaléknak 5 ezrelékre való felemelését kérték, de a kormány egyelőre nem teljesítette ezt.

A devizaujlet a rendelet szerint következőképpen fog lebonyolódni: az exportőrök a devizákat a Nemzeti Bankhoz szolgáltatják be, amely a felhatalmazott bankok számlájára könyveli azokat. A vételi és eladási ár-különbséget a Nemzeti Bank és az autorizált pénzügyi intézetek csak a fentemlített jutalékot számíthatják kezdetben. Hogy milyen lesz a vételi és eladási ár, azt is a Banca Nationala állapítja meg. A rendelet megszünteti a kiviteli prémiumokat és az azok fedezésére szolgáló kontingentálási alapot. Az árucserre elvben megszűnik és csak az olyan országokkal folytatható, amelyekkel clearing-szerződése van Romániának.

Be kell jelenteni az Angliával szemben fennálló árutartozásokat

Létrejött a román—angol fizetési egyezmény és február 28-ig 400 ezer font sterlinget kell kifizetni az angol áruhitelvezők számára — A tartozások egy része árucikkben fizetendő — Külön hivatalt állítanak fel az egyezmény végrehajtására

Hónapokig tartó izgalmas tárgyalások után most létrejött a román—angol fizetési egyezmény, amellyel rendeződik az a két millió fontsterling árutartozás, amely miatt az angol kormány retorziót helyezett kilátásba. A fizetési egyezmény szövege tegnap került nyilvánosságra és ebből megállapítható, hogy e hó 28-ig Románia köteles 400 ezer fontsterling tartozást kiegyenlíteni. Erre való tekintettel a kormány felhívja azokat a román állampolgárokat, akik angol cégeknek, vagy angol állampolgároknak tartoznak, hogy az autorizált belföldi pénzügyi intézeteknél leljen sürgősen fizessék be tartozásukat, ha ezideig még nem tettek eleget eme kötelezettségüknek. Ha e felhívásnak nem tesznek eleget, úgy a kormány kényszer eszközökhöz folyamodik.

A két millió fontsterling árutartozás többi részét havonta 60 ezer fontsterlinges részletekben, de lehetőleg árukban fizeti ki Románia. Ez a törlesztés 1935. április 15-én kezdődik és minden hónap 15-én válik esedékessé a 60 ezer fontsterling. Ha áruban történik a részletek fizetése, akkor összehasonlítják a román árukivitel mennyiségét azzal a mennyiséggel, amelyet az előző év hasonló időszakában Romániából Angliába szállítottak. Ha a két export közötti különbséget mutatkozik, akkor az érték szerinti többlet differenciát beleszámítják a törlesztési összegbe, de amennyiben ez a differencia alacsonyabb, akkor Románia ugyancsak árukban póttörlesztéssel egyenlíti ki ezt az árkülönbséget.

Amíg a fenti egyezmény fennáll, az alatt Románia — ha annak szükségét látja — az angol árukhoz Romániába való behozatalát a megállapított kvantum 55 százalékára csökkenti, de ez az árubehozatali csökkentés nem lehet kisebb, mint a Romániából Angliába kivitt áruk 55 százaléka.

Bucurestiben speciális hivatalt állítanak fel a román—angol árutartozási egyezmény sima lebonyolítására és ennek a hivatalnak a vidéken is lesznek fiók irodái. A központi hivatalt a román kormány megbízottja vezeti egy angol szakemberrel együtt. Az egyezmény az 1935. március 1-ig felfüggesztett és kifizetetlenül maradt árutartozásokra vonatkozik. A mostani megállapítás szerint az egyezmény e hó 25-én lép életbe.

= Végleg elejtette a kormány a szakkamarák megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot. Mint ismeretes, az utóbbi napokban felelőtlen források folytonosan azt a hírt lanszírozták, hogy megszüntetik, vagy közös szervezetbe tömörítik a kereskedelmi-, ipari, mezőgazdasági- és a munkakamarákat és helyettük országos gazdasági tanácsot kell szervezni, amelynek az ország különböző részeiben fiókiintézményei működnek. A bucaresti-i „Argus” hivatalos forrásból származó információ alapján azt közli, hogy a kereskedelmi minisztérium véglegesen elejtette a szakkamarák megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot és a fenti Kamarák változás nélkül működhetnek.

= Akik a patenta fixa alapján akarnak adózni, ezt kifejezetten kérniük kell. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A pénzügyminiszter február 15-én kelt 337.012. számú rendelete értelmében azok a kereskedők és iparosok, akiknek osztályozási ideje lejárt, csak akkor kerülhetnek újból az osztályozó (klasszifikáló) bizottság elé, vagyis csak akkor adózhatnak a patenta fixa alapján, ha adóváltásukban kifejezetten kérik a klasszifikáló-bizottság elé utalásukat. Vonatkozik ez még azokra is, akiknél a kincstár közegei az előzetes vizsgálatok során megállapítanak, hogy jövedelmük alapján joguk van a patenta fixa alapján adózni. A Kamara tehát felhívja az összes kereskedőket s iparosokat, akiknek osztályozási ideje lejárt és a patenta fixa alapján kívánják adózni, hogy február 28-ig nyújtsák be adóvallomásukat, akkor is, ha jövedelmükben nem állott elő változás és a vallomásban kifejezetten tüntessék fel, hogy kérik a klasszifikáló-bizottság elé utalásukat.

A higiénikus
Primeros

Ismerettség és megbízhatóság megvédő erőket és egészségüket.

500

Zöld hitelt!

Egy ismert aradmegyei földbirtokos mondja:

— A mezőgazdák, a földbirtokosok szívesen és meglepődéssel olvassák azokat a híreket, amelyek a kormány által megindított mezőgazdasági offenzívára vonatkoznak Minden körülmény között csak helyeselhető, hogy egy agrár-államban minél fokozottabb figyelmet fordítsanak a mezőgazdaságra. Örömmel vesszük tudomásul a legújabb jelentésekből, hogy a kormány szubvenciót kíván adni azoknak a gazdáknak, akik válogatott, nemes tengerit akarnak termelni. Helyeseljük azt is, hogy a helyi mezőgazdasági szervezetek sűrű jelentésekben kell tájékoztatniok a földművelésügyi minisztériumot a tervekről, eredményekről és szükségletekről.

— Van azonban még valami, ami sürgős megoldást kíván és, amit szintén helyes lenne felvenni a mezőgazdasági offenzíva programjainak közé. Ez a kérdés, ez a probléma: a zöld hitel kérdése. Tudjuk és örömmel vettük tudomásul, hogy a Banca Nationala alapszabályainak módosítása alkalmával olyan változtatást is hoztak, hogy a mezőgazdasági hitelek keretét az összes visszleszámitolási hitelek negyven százalékára emelik fel, vagyis az eddigénél nagyobb arányban kívánják — főképpen rövidlejáratú hitelekkel — segíteni a mezőgazdaságot. Addig azonban, amíg ez a határozat gyakorlatiá válik — úgy hisszük — néhány hónap is eltelik, a mezőgazdák, a közép-birtokosoknak pedig a hitelekre most, a tavaszi munkálatok megindításakor lenne szükségük.

— A földbirtokosok legnagyobb része ma nem kap vagy csak nagyon nehezen kap hitelt. Ez pedig nagymértékben meggátolja abban, hogy földjét racionálisan művelje és megadja annak mindazt, ami ilyenkor — a mezőgazdasági munkálatok megindításakor — a földé. Most, a közeli hetekben lenne ezekre a hitelekre szükség, mert később már — késő. A kormány — amint azt a lapok is jelentették — több, mint 300 millió lejt szavazott meg a mezőgazdasági offenzíva céljaira. Ajánlatos lenne, ha az arra rászorult megyékben, ennek az összegnek egy részét zöld-hitelek folyósítására szentelné, előlegezné a gazdáknak a pénzt, amellyel az állam már most lekötne magának az intervenció vásárlások részére mennyiségeket. Be lehetne vonni ebbe a műveletbe a mezőgazdasági kamarákat is, esetleg oly módon, hogy ezek szerepeljenek szakértőkként: ki szorult rá erre a gyors hitelre és kinek ajánlítható annak folyósítása. A jövő esztendőben erre talán nem is lenne szükség, mert hiszen akkorra a mezőgazdaság már előnyösen érezné a Jegybank új hitelpolitikájának hatásait.

— Nézetem szerint ennek a pontnak beiktatása nagyban elősegítené a mezőgazdasági offenzíva eredményét, mert lehetőséget nyújtana arra, hogy a hitel nélkül szinte tehetetlen földbirtokosok is úgy művelhessék meg földjüket, hogy annak termelőképességét a maximumig fokozzák és kihasználják.

= Vissza az aranyalaphoz — ez az új jelző az Északamerikai Egyesület-Államokban. Washingtonból jelentik a közvéleményben mély benyomást keltett Hoover volt köztársasági elnök világszerte élénken tárgyalt nyilatkozata, amelyben az aranyalaphoz való visszatérés szükségességét hangsúlyozta. Azóta az amerikai vezető sajtóorgánusok „Vissza az aranyalaphoz” cím alatt vezércikkeket és tanulmányokat közölnek, amelyeket országosan ismert közgazdasági politikusok irtak. Rámutatnak arra, hogy az aranyalap visszaállítása után a dollárt jelenlegi áriolyamán kell hivatalosan stabilizálni. Morgenthau kincstári kancellár viszont nem helyesli ezt az álláspontot és hangsúlyozza, hogy a kormány megvan elégedve jelenlegi pénzügyi politikájával, tehát sürgőtelen azon változtatni.

ELISABETA-mozgó

Febr. 23—25. DUPLA MŰSOR!

1. A tiltott dal, Don José Mojica, Conchita Montenegro.
2. A boldogság utja, Luise Ulrich, P. Hörbiger, L. Stössel.

Kezdődnek: 7/6 és 7/8.

Vasárnap: 3, 7/6 és 7/8. — M A T I N É 11 órakor.

POMPIER

a legjobb és legolcsóbb
tűzoltó készülék

BUCURESTI, Str. Carol No. 24.
Telefon 3-23-48. 848

Szigoru pénzügyminiszteri rendelet a helyszini adókivetési vizsgálatok adatainak bizalmas kezelése érdekében

— Különös magánkérdőíveket hoztak forgalomba —

Januárban megemlékeztünk arról a pénzügyminiszteri rendeletről, amely az új adókivetés előkészítésével kapcsolatban kötelezővé tette az adókivetési pénzügyigazgatóságoknak, hogy minden kereskedőnél, iparosnál és vállalatnál helyszini vizsgálatot tartsanak, amelyen állapítsák meg az új adóévben várható jövedelmet az előző évi üzleti forgalom alapján. Azóta valamennyi pénzügyigazgatóság területén folyamatban vannak a helyszini szemlék és az eljáró pénzügyi közegek mindenütt jegyzőkönyveket vettek fel. Ez a munka február 28-ig tart; a felvett jegyzőkönyveket az adókivetési tárgyalások alatt összehasonlítják az adóvallomási ival. A pénzügyminiszteriumnak tudomására jutott, hogy egyes pénzügyigazgatóságok a helyszini vizsgálatok megkönnyítése céljából kérdőíveket nyomtattak, amelyeket kitöltés céljából megküldtek az adózóknak, akik saját maguk állították ki ezeket a törvényes alap nélkül készített blankettákat. Az űrlapok a legkülönbözőbb

kérdőpontokat tartalmazták és a pénzügyi közegek arra kényszerítik az adózókat, hogy a kérdésekre válaszoljanak még az esetben is, ha azok üzleti titkokra vonatkoznak.

Ez a sulyos szabálytalanság miatt a pénzügyminiszter tegnap szigorú körrendeletet küldött a kivétsi pénzügyigazgatóságokhoz, amelyeket arra figyelmeztet, hogy az ilyen kérdőlapokat az adózókkal nem szabad kitöltetni. Egyes igazgatóságok kétségtelenül félreértették a miniszteriumnak a helyszini vizsgálatokra vonatkozó, ez év januárban szétküldött körrendeletét. Ezért Antonescu pénzügyminiszter most figyelmezteti a pénzügyigazgatóságokat, hogy az adózókat feleslegesen ne molesztálják és semmiesetre se követeljék tőlük az ilyen kérdőívek kitöltését. A pénzügyi tisztviselők az üzleti könyvekből és forgalmi kimutatásokból állapítják meg az adózó várható jövedelmét és az üzleti titkokat diszkrétan kezeljék, nehogy illetéktelen egyének, vagy konkurrensok hozzáférhessenek azokhoz.

A budapesti Leszámitoló Bank közgyűlése

Budapestről jelentik: A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank szerdán báró dr. Madarassy-Beck Marcel elnöke alatt megtartott 65. rendes közgyűlése elfogadta az 1934. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangulag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett azon javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,162.278.29 pengőt kitevő tiszta nyereségből a tartalékalap növelésére 200.000 pengő, a nyugdíjartalékra 400.000 pengő, a báró Madarassy-Beck Miksa-alap javára pedig 50.000 pengő, azaz a tavalyival azonos összegek fordítottassanak és a 65. sz. részvénytulajdonosok részében 1.50 pengővel kerüljön február 21-étől kezdődően beváltásra.

A felmentvény megadása után a felügyelőbizottságot választották meg háromévi időtartamra. A részvényesek sorából dr. Pözel István ügyvéd, kormányfőtanácsos szólalt fel a közgyűlésen, aki az igazgatóságnak, a vezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki. Utalt a mérleg adataira, amelyek szerint az intézetnek az elmúlt évben is sikerült nagyon kielégítő eredményt elérnie. Elsősorban a betétállomány tekintélyes szaporulását emelte ki, ami a jelenlegi körülmények közepette különösen méltánylást érdemlő jelenség és a bank iránt tanúsított bizalom leghatározottabb bizonyossága.

Az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztett jelentése vázolja a magyar gazdasági helyzetet az elmúlt évben. A magyar viszonyok jellegzetes mozzanata volt, hogy a kalászosok hozama nemcsak a megelőző év exceptionális termeléséhez hasonlítva, hanem általában is egészen rendkívül csekély mennyiséget eredményezett és a kenyérmagvak kiváló minősége sem nyújtott ezért megfelelő kárpótlást. A világgiazi áralakulással párhuzamosan és a kisebb termés következtében a belföldön erősen emelkedtek a terményárak, különösen pedig azért, mert az 1934. év májusában Olaszország, Ausztria és Magyarország között megkötött római egyezmény bizonyos kiviteli mennyiségekre nézve a nemzetközi árnál magasabb minimális árakat állapított meg.

Az ipari foglalkoztatás az év első felében javulásnak indult. Az év második felében, különösen ősszel, ezen a téren is visszaesés állott be, egészen véve azonban a termelés összértékéből ebben az évben nagyobb százalékos arány jutott az iparra, mint az előző évben.

Az elmúlt év is sulyos feladatok elé állította az intézetet. Öröndetes jelenségnek minősíthető, hogy a Leszámitolóbank betétállománya, különösen pedig takarékbetétei, további számottevő szaporulatot érték el. A rendelkezésre álló, a tavalyinál 11 millió pengővel nagyobb betétállomány ellentétképpen likvid és könnyen realizálható kihelyezéseinek mértékét emelte és így a pénztárhelyek, zsírókövetelések és váltótárca a tavalyi állományok összegét jelentősebb mérvben meghaladta. Nevezetesebb eltérés az előző évi zárszámadással szemben az áruosztályi tételek elmaradása, amelyek helyett a Magyar Általános Hitelbank és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank évtizedek óta működött gabonaosztályainak átvételére 2 millió pengő alaptőkével létesített Magyar Gabonakereskedelmi Rt.-ban vállalt 50 százalékos érdekesség szerepel az intézet mérlegszámlájának megfelelő tételeiben. A Leszámitolóbank a Balkán-államokban folytatott gabonaüzletet egyelőre megtartotta.

Ezen üzletág az elmúlt évben eredményes működést fejtett ki, amennyiben a Balkán-államokból nyugatra irányuló forgalom tekintélyes részét bonyolította le.

— A pénzügyminiszter beszámolt az uralkodónak a pénzügyi tervekről. Mint Bucurestiből jelentik. Antonescu pénzügyminiszter audiencián jelent meg az uralkodónál, akinek részletesen beszámolt az 1935—36. évi állami költségvetés előkészítésének munkálatairól és arról, hogy milyen adók, illetékek felemelését, vagy életbeléptetését tervezi a kormány. Beavatott forrás szerint a költségvetés ez év március 31-ig okvetlenül elkészül és április 1-én az állam pénzügyeinek igazgatása az új költségvetés alapján kezdődik.

— A petroleum-világtröszt birtokába jutottak a belföldi állami petroleumjövödelmek. Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter Párisban meg egyezett a legnagyobb külföldi petroleumvállalatokkal a román petroleumtermelés állami jövedelmére felveendő 600.000 fontsterling és 100 millió francia frank előlegére vonatkozóan. A bucuresti-i Indreptarea ezzel kapcsolatban cikket közöl, amelyben rámutat arra, hogy ezzel az óriási előlegüzlettel a petroleum-világtröszt kezébe kerültek a romániai állami petroleumjövödelmek, amelyeket azért kellett 15 évre eladni, mert a kincstárnak nem volt elég fedezete a külföldi áru és állami tartozások kiegyenlítésére. Ebből a 600.000 font és 100 millió francia frankos elzálogosítási ügyletből 400.000 fontsterlinget rövid időn belül az angol áruhitelvezőknek fizet ki a román állam. Az említett bucuresti-i és más napilapok azt is közlik, hogy az óriási összegű előlegről a francia-belga pénzcsoportok csak váltókat adnak, amelyeket a párisi bankok és a petroleum-világtröszt garanciája mellett a francia Nemzeti Bank fog leszámitolni 2,6 százalékos kamattal, amely Romániát terheli. A bucuresti-i sajtó ez alkalomból arra is rámutat, hogy a gyufa és távbeszélő után most a petroleum is a külföldi vállalatok számára fog jövedelmezni.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző hivatásos FORDÍTÓ. fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordítóirodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett.

Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig.
d. u. 3—7-ig.

Használt írógépek

kiárusítása alkalmi áron.

Császár

898 írógépszaküzlet

Str. Gen. Berthelot 8. Telefon: 393.

— A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár igazgatósága 1. hó 12-én tartott igazgatósági ülésén azt a határozatot hozta, mely szerint betéteseinek és hitelezőinek, akiknek 1931. december 18-ika előttről keletkezett követeléseik vannak, a konverziós törvény alapján kötött visszafizetési megállapodás alapján leszállított követeléseiknek 2 és fél százalékát, mint az 1935. évi első részletét, ez év február hó 25-től kezdődően kifizeti.

KÖNYVEK

„A felsült óriás és a 9 csoda”. Itt van végre, amire úgy várt a gyermekvilág, itt van a mai mesekönyv: a rádió és a filléres vonat, a repülőgép és a villanyrendőr, a mozgólépcső és az ébresztőóra, az autómobil és az emelőrud hol vidám, hol meg szomorú történetei. Török Sándor humora, Lányi Imre ellenállhatatlan kacagtató rajzai egyszeribe meghódítják az olvasó apraját-nagyját. Török Sándornak, az ifjú generáció egyik legtehetségesebb képviselőjének valóságos kis remekműve „A felsült óriás és a 9 csoda”, amely nagy albumalakban, gyönyörű diszes kötésben és páratlanul diszes kiállításban jelent meg, hiven az új ifjúsági sorozat jelszavához: „A legjobb magyar és külföldi írók, a legkitünőbb rajzolók művei a magyar ifjúságnak”. Kitünő kiállításban, diszes kötésben 108 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az új Franklin-könyvek jegyzékét.

Charles Vildrac: „A rózsaszínű sziget”. A Franklin-Társulat új ifjúsági sorozatot indított, amelynek programja: „A legjobb magyar és külföldi írók, a legkitünőbb rajzolók művei a magyar ifjúságnak”. Ebben a sorozatban jelent meg Charles Vildrac-nak „Rózsaszínű sziget” című ifjúsági remekműve. A kiváló francia költő meleg szívvvel írt meséje a párisi ucca gyermekéről, akit fájdalmas sérelmek érnek, de azután elfut a gyermekek Eldorádójába és ott boldog gyermekkorát ér tanulásban, játékban, okos és jószívű felnőttek vezetése alatt. Edy Legrand, a hírneves francia rajzoló mesterien illusztrálta ezt az értékes szép könyvet. Kitünő kiállításban, diszes kötésben 120 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az új Franklin-könyvek jegyzékét.

A tavasz első hírnökei a Hapag Középtengeri utazások

a „Millwauke” motoros hajóval újra itt vannak.

Nagy keleti utazás
Venécia-Genova, márc. 11.—ápr. 3. 450 RM-tól

Második keleti utazás
Genova-Venécia, ápr. 4.—22. 360 RM-tól

Görög-, törökországi és feketetengeri utazás
Venécia-Genova, ápr. 23.—máj. 12. 375 RM-tól

Utazás a középtenger nyugati vidékeire

Genova-Hamburg, máj. 14.—jun. 2. 385 RM-tól
Elszállásolás, ellátás, kirándulások, szórakozások mind elsőrendű kivitelben.

Jelentkezés, információ, prospektus:

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőténél:

461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában

Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

